

Nr. p.k	Uzdevumi programmas rezultātu sasniegšanai	Uzdevumu izpildes laiks	Uzdevumu izpildes gaita	Par uzdevumu izpildi atbildīgā institūcija un līdzatbildīgās institūcijas	Rezultatīvie rādītāji
I Datu apkopošana, pētnieciskais darbs					
1.	Veikt pētījumu, lai izvērtētu esošo situāciju un īstenoto pasākumu efektivitāti cilvēku tirdzniecības novēršanas un apkarošanas jomā tiesībsargājošajās institūcijās	2013.gads	<p>Valsts policija sadarbībā ar biedrību „Patvērums „Drošā māja”” izstrādāja projekta pieteikumu „Brīvas personu kustības ietekmes novērtējums un nacionālo politikas nostādņu aktualizēšana atbilstoši konstatētajām tendencēm cilvēku tirdzniecības jomā”, kas tika iesniegts finansējuma piesaistīšanai Eiropas Komisijas programmā „Noziedzības novēršana un cīņa pret to”, taču Eiropas Komisija pieteikto projektu neatbalstīja. Projekta galvenais mērķis bija veikt novērtējumu/sagatavot ziņojumu par cilvēku tirdzniecības situāciju Baltijas valstīs, kā arī veikt izpēti par fiktīvo laulību iespējamību Īrijā un Kiprā, uz kuriem Latvijas pilsones dodas noslēgt šīs laulības.</p> <p>Projekts, kā vienu no aktivitātēm, paredzēja veikt aptverošu situācijas izvērtējumu par situāciju cilvēku tirdzniecības jomā Baltijas valstīs, t.sk. iekļaujot informāciju par vietām/veidiem, kā upuri tiek savervēti, cietušo psiholoģiskie aspekti – kādēļ cilvēki piekrīt nodarboties ar prostitūciju, statistika, tiesību akti u.tml. Situācijas novērtējuma rezultātā tiktu konstatētas nepieciešamība pēc iespējamo grozījumu veikšanas tiesību aktos vai tml. Un uz novērtējuma pamata, noslēgt Saprašanās memorandu starp VP un NVO par sadarbību cilvēku tirdzniecības novēršanā un upuru rehabilitācijā.</p> <p>Projekts īstenošana bija plānota sadarbībā ar Lietuvas Policijas departamentu; Latvijas NVO „Patvērums „Drošā māja””, Lietuvas NVO „Caritas Lithuania” un Igaunijas NVO ”Living for tomorrow”, kā arī Kipras Policiju un Īrijas <i>Garda Siochana</i> (ar visiem partneriem bija panākta sākotnējā vienošanās par</p>	IeM	Uzdevuma izpilde tika uzsākta

		<p>partnerību). Kopīgais projekta finansējums ~ 627.722,99 eiro, no tiem 80% sastāda EK finansējums, Latvijas līdzfinansējums – 20%. Projektu bija plānots uzsākt 2011.gada jūnijā un tā ilgums – 3 gadi.</p> <p>Latvijas kompetentās iestādes 2009.gadā ir piedalījušās Apvienoto Nāciju Narkotiku un noziedzības apkarošanas biroja sadarbībā ar Baltijas jūras valstu padomes Darba grupu cilvēku tirdzniecības apkarošanai reģionālās sadarbības projekta ietvaros pētījuma „Cilvēku tirdzniecība Baltijas jūras reģionā: valsts un civilās sabiedrības sadarbība upuru palīdzības un aizsardzības jomā” veikšanā. Pētījuma mērķis bija novērtēt esošos sadarbības mehānismus starp valsts iestādēm, īpaši tiesībsardzības iestādēm, un civilo sabiedrību palīdzības sniegšanā cilvēku tirdzniecības upuriem Baltijas jūras valstu padomes reģionā. Šajā pētījumā ir pieejama atsevišķa sadaļa par Latviju, kurā norādītas jomas, kurām Latvijai būtu jāpievērš lielāka uzmanība. Šis pētījuma sadaļas sagatavošanā aktīvi piedalījās visu par cilvēku tirdzniecības jautājumiem kompetento institūciju pārstāvji Latvijā. Pētījums ir publicēts elektroniski www.cbss.org/tfhb un www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/publications.html.</p> <p>2010.gadā Baltijas jūras valstu padomes Darba grupas cīņai pret cilvēku tirdzniecību (CBSS TH-THB) ietvaros tika uzsākts pētījums par datu vākšanas mehānismiem CBSS TF-THB dalībvalstīs. Pētījuma mērķis ir novērtēt, kā tiek noteikta, sistematizēta un analizēta esošā informācija par datu vākšanu par cilvēku tirdzniecību Baltijas jūras reģionā; norādīt uz pastāvošu zināšanu trūkumu un radītu skaidru priekšstatu par to kas un kā veic datu vākšanu, kādi dati tiek vākti 11 CBSS TF-THB dalībvalstīs un sniegt ieteikumus valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām reģionā. Šī pētījuma veikšanā piedalījās visas Latvijas kompetentās iestādes, kuru rīcībā ir dati, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecības jautājumu, un biedrība „Patvērums „Drošā māja””. Pētījuma rezultāti, vadlīnijas un rekomendācijas tiks publicētas 2011.gada beigās.</p>		
--	--	---	--	--

2.	Apkopot un aktualizēt informāciju par speciālistiem, kas apmācīti cilvēku tirdzniecības novēršanas jautājumos Labklājības ministrijas finansēto apmācību ietvaros	regulāri	<p>2009.gada novembrī un decembrī Labklājības ministrija organizēja piecus bāriņtiesu priekšsēdētāju zināšanu pilnveides seminārus, kuros Valsts policijas darbinieki piedalījās ar priekšlasījumu „Cilvēku tirdzniecības riski”. Semināru klausītāji bija visi Latvijas bāriņtiesu priekšsēdētāji – kopā 163 personas.</p> <p>2010.gadā finansējuma samazinājuma un cilvēku tirdzniecības upuru skaita pieauguma dēļ nolemts neorganizēt Labklājības ministrijas finansētas apmācības, bet plānoto finansējumu novirzīt cilvēku tirdzniecības upuru sociālās rehabilitācijas nodrošināšanai.</p> <p>Ir plānots apkopot datus par cilvēkiem, kuri piedalījušies apmācībās par cilvēku tirdzniecības problemātiku – līdzko šādas apmācības atkal atsāksies.</p> <p>Iekšlietu ministrija savas kompetences ietvaros apkopo informāciju par kompetento iestāžu amatpersonu un darbinieku, nevalstisko organizāciju pārstāvju dalību semināros un apmācībuursos, kuru organizēšanā piedalās Iekšlietu ministrija.</p>	LM	Uzdevuma izpilde ir uzsākta un tiek veikta atbilstoši pieejamajiem resursiem
II Normatīvo aktu pilnveidošana					
3.	Izstrādāt Ministru kabineta noteikumu projektu „Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 27.septembra noteikumos Nr.729 „Noteikumi par speciālu zināšanu apguves kārtību bērnu tiesību aizsardzības jomā un šo zināšanu saturu””, precizējot speciālo zināšanu apguves kārtību, iekļaujot tajā tēmas par cilvēku tirdzniecības novēršanas jautājumiem	2010.gads	Labklājības ministrija ir izstrādājusi Ministru kabineta noteikumu projektu „Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 27.septembra noteikumos Nr.729 „Noteikumi par speciālu zināšanu apguves kārtību bērnu tiesību aizsardzības jomā un šo zināšanu saturu””. Šie noteikumi ir piesaistīti grozījumiem Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kurā nepieciešams precizēt deleģējumu par apmācībām. Saskaņā ar Labklājības ministrijas darba plānā noteikto: "Aktualizēta speciālo zināšanu apguves kārtība bērnu tiesību aizsardzības jomā (precizēts personu loks, kam saistoša speciālo zināšanu apguve, un iestāžu, kas nodrošina apmācību, pienākumi), izstrādāts detalizēts programmas paraugs un/vai metodika apmācību vadītājiem." Uzdevuma izpildes termiņš - pēc Bērnu tiesību aizsardzības likuma atbalstīšanas Saeimā 2.lasījumā.	LM	Uzdevums ir izpildīts: atbilstošs noteikumu projekts izstrādāts

			Tādējādi tiek plānots, ka noteikumu projekts tiks pieņemts līdz 2011.gada beigām.		
4.	Veikt grozījumus normatīvajos aktos, lai pastiprinātu darba devēju atbildību par normatīvo aktu prasību ievērošanu attiecībā uz viņu uzaicinātajiem viesstrādniekiem	2010.gads	<p>Lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 18.jūnija direktīvas 2009/52/EK, ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi (turpmāk – Direktīva 2009/52/EK) prasības, 2010.gadā tika izstrādāti grozījumi šādos tiesību aktos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Darba likumā – paredzot darba devējiem personu, kuras nav tiesīgas ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, nodarbināšanas aizliegumu un nosakot darba devēju pienākumus saistībā ar šo aizliegumu; - Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā – paredzot darba devējiem administratīvo atbildību par personu, kuras nav tiesīgas uzturēties Latvijas Republikā, nodarbināšanu, kā arī paredzot darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumu saņēmējam administratīvo atbildību par darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu pārkāpšanu; - Krimināllikumā – atsevišķos gadījumos paredzot darba devējiem kriminālatbildību par personu, kuras nav tiesīgas uzturēties Latvijas Republikā, nodarbināšanu, tai skaitā, atbildību par personas nodarbināšanu, ja nodarbināts nepilngadīgais vai ja persona nodarbināta īpaši ekspluatējošos darba apstākļos, vai ja apzināti nodarbināts cilvēku tirdzniecības upuris; - likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu” – paredzot pienākumu darba devējiem, kuri ir nodarbinājuši personu, kura nav tiesīga ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, veikt valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas par visu šīs personas nodarbināšanas laiku vai trīs mēnešu periodu, ja patieso nodarbināšanas ilgumu noteikt nav iespējams; <p>Likumprojekti nodoti saskaņošanai Ministru kabinetā. Direktīvu 2009/52/EK plānots ieviest līdz 2011. gada 20. jūlijam.</p> <p>Vienlaikus tiek plānoti grozījumi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda regulējošajos normatīvajos</p>	IeM	Uzdevums ir izpildīts: LM ir izstrādājusi grozījumus vairākos tiesību aktos

			aktos, nosakot aizliegumu darba devējiem, kuri ir nodarbinājuši personu, kura nav tiesīga uzturēties Latvijas Republikā, uz noteiktu laiku saņemt šādu finansējumu, kā arī atmaksāt līdzšinēji saņemto finansējumu, ja tiek konstatēts, ka darba devējs ir nodarbinājis personu, kas nav tiesīga uzturēties Latvijas Republikā (normatīvie akti pašlaik atrodas izstrādes stadijā).		
5.	Izvērtēt nepieciešamību noteikt darba līguma slēgšanas valodu ārzemnieka nodarbināšanas gadījumā, paredzot, ka darba līgums jā sagatavo latviešu valodā, pievienojot attiecīgu līguma tulkojumu ārzemniekam saprotamā valodā	2010.gads	2009.gada 13.maija Labklājības ministrijas organizētajā sanāksmē "Par Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā 2009.gadam, programmas projektā „Programma cilvēku tirdzniecības novēršanai 2009.-2013.gadam” noteikto uzdevumu izpildi saistībā ar piedāvātajiem grozījumiem Darba likumā un citiem piedāvātajiem priekšlikumiem grozījumiem Darba likumā" tika nolemts Labklājības ministrijai sagatavot redakciju grozījumiem Darba likuma 40.pantā. Minētais priekšlikums tika izskatīts NTSP Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 4.februāra sanāksmē kā priekšlikums likumprojektam „Grozījumi Darba likumā” (iesniegts VK 31.01.2011. izskatīšanai MK), kurā tika nolemts Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadomes (DLTSA) dalībpusēm turpināt diskusijas par attiecīgo priekšlikumu.	LM, IzM, IeM	Uzdevums ir izpildīts: priekšlikums ir izstrādāts
6.	Pārskatīt MK 2006.gada 31.oktobra noteikumus nr. 889 "Noteikumi par kārtību, kādā cilvēku tirdzniecības upuri saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, un kritērijiem personas atzīšanai par cilvēku tirdzniecības upuri" un MK 2003.gada 3.jūnija noteikumus nr.291 „Prasības pakalpojumu sniedzējiem”, uzlabojot personām sniedzamo sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību un kvalitāti	2010.gads	Labklājības ministrija ir izvērtējusi esošo situāciju un grozījumu nepieciešamību un tie tiks veikti 2012.gada laikā.	LM	Uzdevums ir izpildīts: izvērtējums ir veikts, grozījumi normatīvajos aktos tiks izdarīti 2012.gadā

7.	Veikt grozījumus Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, nosakot tiesības uz sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem ES pilsoņiem, kā arī šo pilsoņu (t.sk. Latvijas) pavadībā esošiem nepilngadīgiem bērniem	2009.gads	29.10.2009. likums „Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā” (“LV”, 182 (4168), 17.11.2009.) [stājies spēkā 01.12.2009.]	LM	Uzdevums ir izpildīts: normatīvā akta grozījumu projekts izstrādāts, likums stājies spēkā 01.12.2009.
8.	Izvērtēt nepieciešamību veikt grozījumus normatīvajos aktos, lai nodrošinātu atbilstošas palīdzības sniegšanu potenciālajiem cilvēku tirdzniecības upuriem pirms iesnieguma par nogaidīšanas perioda piešķiršanu vai termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu iesniegšanas	2010.gads	Turpinās izvērtēšanas process	LM, IeM	Uzdevuma izpilde ir uzsākta
9.	Izstrādāt likuma projektu “Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”, kas paredz atbildību par 2009.gada 5.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.407 "Kārtība, kādā bērnus var iesaistīt aktivitātēs (pasākumos), kas saistītas ar ārējā izskata demonstrēšanu", pārkāpšanu	2010.gads	03.09.2009. likums „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”, ar kuru Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā tika iestrādāts tiesiskais regulējums - 172. ³ pants „Bērna nelikumīga iesaistīšana pasākumos”, kas paredz, ka par bērna iesaistīšanu skaistumkonkursā vai citā pasākumā, kurā tiek vērtēts vienīgi viņa ārējais izskats, — uzliek naudas sodu fiziskajām personām no divsimt piecdesmit līdz piecsimt latiem, bet juridiskajām personām — no piecsimt līdz tūkstoš piecsimt latiem, un par tādu normatīvo aktu pārkāpšanu, kuri nosaka kārtību, kādā bērni iesaistāmi aktivitātēs (pasākumos), kas saistītas ar ārējā izskata demonstrēšanu, — izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu fiziskajām personām no simt līdz divsimt piecdesmit latiem, bet juridiskajām personām — no divsimt piecdesmit līdz tūkstoš latiem. [stājies spēkā 07.10.2009.]	LM	Uzdevums ir izpildīts: likuma projekts izstrādāts, stājies spēkā 07.10.2009.
III Preventīvo pasākumu īstenošana					
10	Aktualizēt ar cilvēku tirdzniecības riskiem, novēršanu un palīdzības iespējām upuriem saistītus jautājumus interneta vidē:				

10.1.	Pilnveidot un aktualizēt portālā www.cilvektirdznieciba.lv pieejamo informāciju:				
10.1.1.	Nodrošināt portāla saturisko un tehnisko uzturēšanu	regulāri	<p>Interneta vietnes www.cilvektirdznieciba.lv tehniskajai uzturēšanai pieejamais finansējums 2009.gadā 2 017 LVL un 2010.gadā – 2 017 LVL.</p> <p>Interneta vietnes tehniskā uzturēšana tika nodrošināta pilnā apmērā, interneta vietnes saturiskā uzturēšana tika nodrošināta esošo cilvēkresursu ietvaros, ievietojot būtiskāko informāciju.</p> <p>2010.gadā plānojot Iekšlietu ministrijas budžetu 2011.gadam tika paredzēts finansējums interneta vietnes tehniskajai uzturēšanai.</p> <p>2011.gadā Iekšlietu ministrija plāno pārņemt portāla tehnisko uzturēšanu un finansēt tikai nepieciešamās tehniskās konsultācijas ar interneta vietnes www.cilvektirdznieciba.lv izstrādātājiem.</p> <p>Interneta vietne www.cilvektirdznieciba.lv (www.trafficking.lv) ir informatīvā telpa, kurā ir sabiedrībai pieejama kvalitatīva informācija par visiem jautājumiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, tas ir publisks rīks savstarpējās komunikācijas nodrošināšanai starp valsts pārvaldes iestādēm un sabiedrību.</p>	IeM	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: nodrošināta interneta vietnes tehniskā un saturiskā uzturēšana</p>
10.1.2.	Sniegt informāciju par aktualitātēm un izmaiņām valsts apmaksāto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanā cilvēku tirdzniecības upuriem, kā arī par speciālistu apmācībām	regulāri	<p>LM interneta mājas lapā sadaļā Vecākiem/Sociālā rehabilitācija (http://www.lm.gov.lv/text/288) ir ievietota publiski pieejama informācija par iespējām saņemt sociālo rehabilitāciju personām, kuras cietušas no cilvēku tirdzniecības. Turpat atrodama norāde uz biedrības „Patvērums „Drošā māja””, kurai ir tiesības sniegt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus cilvēku tirdzniecībā cietušajām personām, interneta mājas lapu (http://www.patverums-dm.lv/).</p>	LM	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: informācija par aktualitātēm tiek sniegta un papildināta Labklājības ministrijas interneta mājas lapā</p>
10.1.3.	Portālā nodrošināt informāciju par pieejamās palīdzības iespējām un apjomu Latvijas diplomātiskajās	regulāri	<p>Ārlietu ministrijas Interneta mājas lapā ir izveidota atsevišķa sadaļa “Ceļotājiem”, kurā ievietota informācija un rekomendācijas personām, kas plāno doties uz ārvalstīm, t.sk.,</p>	ĀM	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir</p>

	un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs		par vīzu iegūšanas procedūru, dokumentiem, kas jāņem līdzi, dodoties uz ārvalstīm, brīdinājumi ceļotājiem, Konsulārais reģistrs. Attiecīgajās sadaļās ir arī norādītas saites uz šim laukam piekritīgu Latvijas un ārvalstu kompetentu iestāžu Interneta mājas lapu adresēm. Informācija ĀM mājas lapā regulāri tiek aktualizēta.		izpildīts: informācija Ārlietu ministrijas interneta mājas lapā regulāri tiek atjaunota
10.2.	Pilnveidot interneta mājas lapas, kuras domātas bērniem un viņu vecākiem, jauniešiem un attiecīgās jomas profesionāļiem. Mājas lapas par bērnu drošību (www.dzimba.lv) un jaunatnes lietām (www.jaunatneslietas.lv) papildināt ar informāciju par cilvēku tirdzniecību un/vai ievietot saiti uz IEM mājas lapu par cilvēku tirdzniecību (www.cilvektirdznieciba.lv)	regulāri	Elektroniskajā vidē ir pieejamas vairākas interneta vietnes, kuras savā starpā ir savienotas ar informatīvajām saitēm, un kurās ir pieejama par cilvēku tirdzniecības problēmu saistīta informācija bērniem, viņu vecākiem, jauniešiem, kā arī jomas speciālistiem. Mājas lapā www.dzimba.lv ir speciāla sadaļa bērniem, kurā ir pieejami linki: piemēram, Sargi sevi – portāls latviešu valodā visiem bērniem, kam rūp sava, draugu un tuvinieku, kā arī savas apkārtējās vides drošība www.sargi-sevi.lv ; Drošs internets – portāls latviešu valodā, kurā bērns var daudz ko uzzināt par drošību internetā www.drossinternets.lv . Mājas lapā www.sargi-sevi.lv ir sadaļa Cilvektirdzniecība, kurā ir pieejama informācija par cilvēku tirdzniecības fenomenu, skaidrots, kāpēc un kā jaunieši kļūst par cilvēku tirdzniecības upuriem, par cilvēku tirdzniecības riskiem, par vervētāju veidiem, par darbu ārzemēs, par cilvēku tirdzniecības sekām un palīdzības iespējām. Sadaļā pie katras apakšsadaļas ir norādīta saite uz mājas lapu www.cilvektirdznieciba.lv .	IeM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: informācija ir nodrošināta
11	Īstenot informatīvus pasākumus iedzīvotāju izglītošanai par cilvēku tirdzniecības jautājumiem un palīdzības iespējām cilvēku tirdzniecībā cietušajiem	regulāri	2009.gada 6.–8.februārī un 2010.gada 5.-7.februārī Ārlietu ministrijas Konsulārais departaments piedalījās Starptautiskajā tūrisma izstādē “Balttour 2009” un „Balttour 2010”. Izstādes apmeklētāji tika informēti par to, kas jāzina, ceļojot uz ārvalstīm, par rīcību ārkārtas situācijās un par iespējām reģistrēties Konsulārajā reģistrā. Interesenti tika informēti arī par riskiem, kas saistīti ar darba meklēšanu ārvalstīs. ĀM stendā bija pieejami informatīvie bukleti par	IeM, ĀM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā izpildīts: Īstenoti informatīvie pasākumi

		<p>drošu ceļošanu un iespējām ārvalstīs saņemt konsulāro palīdzību.</p> <p>2009. gada martā un aprīlī ĀM organizēja kampaņu „Drošas ceļošanas mēnesis”. Šīs kampaņas ietvaros ĀM Konsulārā departamenta amatpersonas, abbraukājot dažādas skolas un universitātes gan Rīgā, gan citās Latvijas pilsētās (piemēram, Jelgavā, Rēzeknē, Daugavpilī, Valmierā, Liepājā), informēja par drošas ceļošanas principiem, lekcijās universitātēm koncentrējoties arī uz fiktīvo laulību un nelegālās nodarbinātības jautājumiem. Pēc prezentācijas interesentiem tika piedāvāti izdales materiāli, kur svarīgā informācija tika izklāstīta koncentrētā veidā.</p> <p>2009. gada laikā ĀM ir organizējusi vairākas preses konferences un seminārus plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem par jautājumiem, kas jāzina ceļojot uz ārvalstīm, un kā rīkoties, ja persona nokļuvusi krīzes situācijā ārvalstīs. Papildus tam, ĀM un Latvijas pārstāvniecības ārvalstīs ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību iesaka personām pirms došanās uz ārvalstīm tūrisma nolūkā vai ar mērķi tur strādāt, rūpīgi pārliedzināties par plānotā ceļojuma galamērķi, kā arī par potenciālo darba devēju, par ceļošanas dokumentiem, to derīguma termiņiem, nepieciešamību noformēt veselības un dzīvības apdrošināšanas polises pirms došanās ārpus Latvijas, par to, kam jāpievērš uzmanība, lai netiktu pievilti, stājoties darba attiecībās utml. Īpaša uzmanība tika pievērsta fiktīvo laulību jautājumam, kad, stājoties šādā laulībā, personas var kļūt par cilvēku tirdzniecības upuriem.</p> <p>Tā kā Latvijas pilsoņu noslēgto laulību skaits ir ļoti augsts Īrijā, Latvijas vēstniecība Īrijā ir iniciējusi divas publikācijas laikrakstā „Diena”, vairākas publikācijas reģionālajos laikrakstos, interneta medijos Īrijā, utml.</p> <p>Kopš 2009.gada septembra sākuma Valsts policija īsteno akciju „Drošības dienas skolās 2009”, kuras ietvaros citu preventīvo pasākumu starpā par tiesisko audzināšanu skolēni tiek informēti</p>		
--	--	--	--	--

		<p>un izglītoti par riska faktoriem un draudiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību. Akcijā tika iesaistītas gan pirmskolas izglītības iestādes, gan pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes, gan speciālās un profesionālās ievirzes izglītības iestādes visā Latvijas teritorijā: Rīgas reģionā – 213 izglītības iestādes, Kurzemes reģionā – 104 izglītības iestādes, Latgales reģionā – 144, Vidzemes reģionā – 130, Zemgales reģionā – 106. 2010.gadā laikā akcijas „Drošības dienas skolās” ietvaros īstenoti 2996 preventīvie pasākumi, t.sk. par cilvēku tirdzniecības jautājumiem. Akcijā 2010.gadā tika iesaistītas gan pirmskolas izglītības iestādes (1073), gan pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes (1578), gan speciālās un profesionālās ievirzes izglītības iestādes (259) visā Latvijas teritorijā.</p> <p>Valsts policija īsteno informatīvās aktivitātes par iespējamiem riskiem kļūt par cilvēku tirdzniecības upuriem, kuru mērķa auditorija ir skolu vecāko klašu audzēkņi, kuri pēc skolas un augstskolas beigšanas varētu izceļot uz ārvalstīm mācību vai darba meklējumos. Tāpat viņi tiek informēti par to, kā izvairīties no krāpšanas riskiem dodoties uz ārvalstīm strādāt un piekrītot nelegālai nodarbinātībai vai fiktīvām laulībām.</p> <p>No 2009.gada 21.oktobra līdz 28.novembrim Ārlietu ministrija sadarbībā ar Nodarbinātības Valsts aģentūru organizēja informatīvo pasākumu ciklu „Uzzini, pirms piekrīti darbam ārvalstīs!”. Desmit lielākajās Latvijas pilsētās notika ekspertu priekšlasījumi, kuros Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta darbinieki informēja par riskiem un problēmām, ar kurām visbiežāk saskaras Latvijas valsts iedzīvotāji ārvalstīs, savukārt Nodarbinātības Valsts Aģentūras pārstāvji atgādināja par to, kas jāņem vērā, izmantojot licencēto darbā iekārtošanas firmu pakalpojumus. Pasākumu cikls sākās 21.oktobrī ar preses konferenci Ārlietu ministrijā, kam sekoja informatīvi semināri Rīgā (26.oktobrī), Daugavpilī (28.oktobrī), Valmierā (2.novembrī), Saldū (4.novembrī), Jēkabpilī (9.novembrī), Jelgavā (13.novembrī), Ventspilī (16.novembrī), Liepājā (20.novembrī), Madonā (23.novembrī) un Rēzeknē (25.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>novembrī), kuros bija iespēja uzzināt kā rīkoties, lai nenokļūtu nelaimē, meklējot darbu ārvalstīs. ĀM savos priekšlasījumos uzsvēra arī fiktīvo laulību fenomenu, kas ir kļuvis par plaši pieejamu darba piedāvājumu Latvijas sievietēm.</p> <p>Pēc biedrības „Patvērums „Drošā māja”” iniciatīvas sadarbībā ar VP un ĀM no 2009. gada oktobra līdz 2010.gada janvārim tika īstenota informatīvā kampaņa „Fiktīvas laulības – slazds!”, kuras mērķis bija informēt un brīdināt sabiedrību par fiktīvo laulību, kas ir viens no cilvēku tirdzniecības veidiem, riskiem. Tā kā kampaņa noritēja ar ļoti lielu plašsaziņas līdzekļu uzmanību un atbalstu, arī pēc „Fiktīvas laulības – slazds!” noslēguma visa 2010.gada laikā tika gatavota informācija rakstošajiem medijiem – laikrakstiem, interneta portāliem, televīzijās un radio tika veidoti daudzi raidījumi par cilvēku tirdzniecības tematiku, tādējādi pievēršot pastiprinātu sabiedrības interesi šai tēmai. Statistika par kampaņas publicitāti: 258 publikācijas medijos (195 latviešu valodā, 57 krievu valodā, 5 angļu valodā) no kurām 147 publikācijas internetā, 16 presē, 88 TV sižeti (ieskaitot translāciju internetā), 7 radio reportāžas.</p> <p>VP GKrPP turpinājusi sadarbību ar sabiedrību, informējot par Valsts policijas paveikto noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un novēršanā, sniedzot intervijas, paziņojumus un informatīvus materiālus dažādiem plašsaziņas līdzekļiem. VP GKrPP pārstāvji vairākkārt snieguši intervijas plašsaziņas līdzekļiem. Piemēram, dalība telekompānijas „LNT” raidījumos „900 sekundes”, „Degpunktā” un „Tautas balss”, TV3 raidījumā „Bez tabu” sniedzot intervijas par aktuālajiem jautājumiem cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, tai skaitā par seksuālo pakalpojumu sniegšanu nelegālajos masāžas salonos.</p> <p>2010.gadā Valsts policija ir organizējusi 5129 preventīvos pasākumus.</p> <p>2010.gada pavasarī Valsts policijas Kurzemes reģionālā pārvalde sadarbībā ar Liepājas pilsētas Domi, Ventspils pilsētas Domi, Liepājas Jaunatnes centru un Liepājas Rotari klubu,</p>		
--	--	---	--	--

			<p>izstrādāja maketu un izdeva informatīvo bukletu „Cilvēku tirdzniecības novēršana” 5’000 eksemplārus latviešu valodā izplatīšanai Kurzemes reģionā, kurā apkopota informācija par to, kas ir cilvēku tirdzniecība, cilvēku tirdzniecību veicinošie faktori, vervēšanu, fiktīvajām laulībām, par to, kas jāzina jauniešiem par darbu ārzemēs, kas jāņem vērā pirms došanās uz ārzemēm, un informācija par svarīgākajiem palīdzības tālruņiem. Izstrādātais makets, sadarbojoties Rīgas domes Labklājības departamenta, Iekšlietu ministrijai un biedrībai „Patvērums „Drošā māja”” tika pielāgots Rīgas pilsētas vajadzībām un pēc Rīgas domes Labklājības departamenta iniciatīvas tika izdots buklets „Cilvēku tirdzniecības novēršana” 20’000 eksemplāros latviešu valodā un krievu valodā izplatīšanai Rīgas pilsētas sociālās palīdzības dienestos un izglītības iestādēs, bukleta izdošanas izmaksas tika segtas no Rīgas sabiedriskās kārtības uzturēšanas fonda.</p> <p>2010.gadā RSC „Marta” Ālandu Miera institūta un RSC „Marta” projekta „Maini tradicionālās dzimumu lomas – novērs cilvēku tirdzniecību!”, kuru finansē centrālā Baltijas jūras reģiona „INTERREG IV A” programma 2007. – 2013. gadam, ietvaros īstenoja virkni informatīvās aktivitātes un sociālās kampaņas, lai pievērstu sabiedrības uzmanību jautājumiem par cilvēku tirdzniecības novēršanu, prostitūcijas legalizēšanu un seksuālo pakalpojumu pircēju sodīšanu. Sociālās kampaņas „Nopērc meiteni – izglāb valsti” ietvaros tika izveidotas interneta vietnes www.meitenes24.lv, www.izglabvalsti.lv un www.seksapolicija.lv.</p>		
12	Izstrādāt informatīvo materiālu darba meklētājiem, kas dodas iekārtoties darbā ārzemēs, par cilvēku tirdzniecības riskiem un kur vērsties gadījumos, ja tiek pārkāptas viņa tiesības utt.	2011.gadā	<p>Informācija par darba iespējām ārzemēs ir pieejama http://www.nva.lv/eures/.</p> <p>Ir izstrādāts informatīvs materiāls „Uzzini, pirms piekrīti darbam ārvalstīs”. Buklets par nodarbinātības jautājumiem, kas ietver informāciju arī par to, kur vērsties gadījumos, ja tiek pārkāptas personu tiesības, ir pieejams Nodarbinātības valsts aģentūrā vai tās mājas lapā. Nodarbinātības valsts aģentūrā nav atsevišķi izstrādāts materiāls darba meklētājiem, kas dodas iekārtoties darbā ārzemēs, par cilvēku tirdzniecības riskiem, bet šāda informācija ir iekļauta bukletā „Cilvēku tirdzniecības</p>	LM	Uzdevums ir izpildīts: izstrādāts informatīvs materiāls

			<p>novēršana” http://www.ventspilnieki.lv/images/userfiles/rakstuatteli/Buklets_CilvekuTirdzniecibasNoversana.pdf Papildu informāciju par cilvēku tirdzniecību ir pieejama arī http://www.cilvektirdznieciba.lv/</p>		
13	<p>Veikt izglītojošus pasākumus speciālistiem, lai vairotu viņu izpratni par cilvēku tirdzniecību, viņu lomu cilvēku tirdzniecības novēršanā un prasmes atpazīt iespējamus upurus:</p>		<p>15.11.2010. Rīgā apmācību/pieredzes apmaiņas video konference, kuru organizēja ASV vēstniecība Rīgā, par „karstā tālruņa” sistēmas CT novēršanai un CT upuru identificēšanai uzturēšanu, lai institūciju un organizāciju pārstāvji, kuri savā ikdienas darbā uzrauga/veic „karstā tālruņa operatora funkcijas” un kuri savā darbā var identificēt iespējamus CT gadījumus un veicināt to tālāku risināšanu (novēršanu, kriminālvajāšanu, palīdzības saņemšanu utml.). Apmācībās piedalījās VP, vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura 112 dienesta, IeM, LM, ĀM Konsulārā departamenta, Rīgas Pašvaldības policijas Tūrisma policijas nodaļas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas un NVA amatpersonas, NVO „Patvērums „Drošā māja”” pārstāvji.</p> <p>20.-21.09.2010. notika Ziemeļu Ministru Padomes, Ziemeļvalstu Sabiedrības Veselības skolas un RSC „Marta” kopīgi organizēta starptautiska konference „Stop Trafficking and Stand for Health!” par seksuālās ekspluatācijas izraisītajām sekām uz cilvēka veselību un veselības pakalpojumu pieejamību cilvēkiem, kas cietuši no seksuālās izmantošanas Ziemeļvalstīs un Baltijas valstīs. Konferencē piedalījās dažādu nozaru speciālisti no Latvijas un citām Baltijas valstīm.</p> <p>29.11.-02.12.2010. Rīgā apmācības, kuras organizēja IOM Rīgas birojs sadarbībā ar ASV vēstniecību Rīgā, Iekšlietu ministriju, Ģenerālprokuratūru, NVO „Patvērums „Drošā māja”” par cilvēku tirdzniecības gadījumu identificēšanas metodēm un palīdzības saņemšanas iespējām cilvēku tirdzniecības rezultātā cietušajām personām, kurā piedalījās vairāk kā 40 amatpersonas no Rīgas un Latvijas reģioniem: IeM, ĀM, AM, LM, VP, PMLP, VRS, RD Sociālās palīdzības dienesta, Pašvaldības policijas, Prokuratūras, Bāriņtiesas, NVA, VDI, VBTAI, NVO „Patvērums „Drošā māja””, Centrs</p>		

			<p>Dardedze, RCS „Marta”.</p> <p>2010.gada 8.-10.decembrī un 20.-22.decembrī, Rīgā pēc Rīgas domes Labklājības departamenta iniciatīvas sadarbībā ar NVO „Patvērums „Drošā māja””, IeM, VP un Ģenerālprokuratūru tika īstenoti divi trīs dienu semināri „Preventīvie pasākumi cilvēku tirdzniecības mazināšanai”, kura laikā tika iegūtas zināšanas par cilvēku tirdzniecības upuru atpazīšanu, vajadzībām, problēmām un palīdzības nodrošināšanu; par cilvēku tirdzniecības upuru psiholoģisko novērtēšanu, stigmatizāciju, cilvēku tirdzniecības gadījumu apzināšanu, tiesisko regulējumu; konfidencialitātes ievērošanu saskarsmē ar masu medijiem, piedalījās 60 sociālā darba speciālisti.</p>		
13.1.	Veikti konsulāro darbinieku apmācības	regulāri	<p>2009.gada oktobrī un novembrī Budapeštā un Baku AM Konsulārais departaments rīkoja ikgadējās reģionālās mācības Šengenas un ārpus Šengenas līguma dalībvalstīs dienestā esošām Latvijas konsulārajām amatpersonām. Reģionālajās konsulārajās mācībās tika izskatīti dažādi konsulārās amatpersonas interesējošie jautājumi pēc to reģionālās specifikas.</p> <p>2010.gada maijā un novembrī notika Latvijas konsulāro amatpersonu mācības Rīgā, Berlīnē un Minskā.</p> <p>Visu rīkoto mācību programmās tika iekļauti jautājumi par cilvēku tirdzniecības problemātiku un tās apkarošanu, jaunām tendencēm, ka arī par palīdzības sniegšanas iespējām personām, kuras cietušas no cilvēku tirdzniecības. Par lektoriem tika pieaicināti kompetento institūciju pārstāvji (VP, NVO).</p> <p>Īstenojot Baltijas jūras valstu padomes Darba grupas cīņai pret cilvēku tirdzniecību (CBSS TF-THB) stratēģisko aktivitāti 2008.-2010.gadam: apmācības par cilvēku tirdzniecību diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību darbiniekiem Baltijas jūras valstu reģionā, Iekšlietu ministrija sadarbībā ar Ārlietu ministriju, CBSS TF-THB un Starptautisko Migrācijas organizāciju (IOM) 2010.gada 10.novembrī organizēja semināru par cilvēku tirdzniecību ārvalstu diplomātisko un</p>	AM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts

			konsulāro pārstāvniecību Rīgā darbiniekiem. Semināra piedalījās 69 dalībnieki: no vēstniecībām (Azerbaidžānas, Austrijas, Baltkrievijas, Beļģijas, Kanādas, Ķīnas, Čehijas, Dānijas, Igaunijas, Somijas, Francijas, Grieķijas, Lielbritānijas, Vācijas, Ungārijas, Itālijas, Izraēlas, Īrijas, Japānas, Lietuvas, Nīderlandes, Norvēģijas, Polijas, Krievijas, Slovākijas, Spānijas, Zviedrijas, Turcijas, ASV, Ukrainas), IeM, ĀM, LM, VP, NVO „Patvērums „Drošā māja””.		
13.2.	Veikt militārā personāla apmācības pirms misijām ārvalstīs	regulāri	Izvērtējot cilvēku tirdzniecības jautājumu aktualizēšanos, it sevišķi saistībā ar faktu, ka Nacionālo bruņoto spēku vienības piedalās starptautiskajās operācijās, kur ar minēto problēmu loku saskaras tieši Latvijas NBS karavīri, Aizsardzības ministrija plāno iniciēt mācību materiāla/programmas izveidi tieši pirmsmisijas operāciju apmācības veidā, kura izstrādē tiks aicinātas piedalīties par cilvēku tirdzniecības novēršanas jautājumiem kompetento institūciju amatpersonas.	AM	Uzdevuma izpilde ir uzsākta
13.3.	Veikt sociālā darba speciālistu, Valsts darba inspekcijas un Nodarbinātības valsts aģentūras (tai skaitā Eiropas nodarbinātības dienesta tīkla (EURES) konsultantu un viņu asistentu) darbinieku apmācības	ikgadēji	2009.gadā izglītojošo pasākumu veikšanai piešķirtais finansējums bija 7'000 LVL, kas tika novirzīts valsts finansētā sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanai cilvēku tirdzniecības upuriem. Arī 2010.gadā nav notikušas Labklājības ministrijas organizētas apmācības, jo apmācībām iepriekšējos gados paredzētais finansējums joprojām tiek novirzīts valsts finansētā sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanai cilvēku tirdzniecības upuriem. Labklājības ministrijas, Valsts darba inspekcijas un Nodarbinātības valsts aģentūras amatpersonas regulāri piedalās citu kompetento iestāžu, ASV vēstniecības Rīgā, IOM organizētajās apmācībās.	LM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā izpildīts daļēji: apmācības saņēmuši neliels skaits speciālistu
13.4.	Veikt tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku apmācības	ikgadēji	21.06.2010. biedrības „Patvērums „Drošā māja”” un Iekšlietu ministrijas ar ASV vēstniecības Rīgā atbalstu organizētās apmācības (konference) par cilvēku tirdzniecības novēršanas politisko un tiesisko ietvaru Latvijā, cilvēku tirdzniecības apkarošanu Latvijā, cilvēku tirdzniecības lietu krimināltiesisko	IeM (atbildīga par telpu un lektoru nodrošināšanu) TM (veic	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā izpildīts: apmācīti

		<p>aspektu; cietušo tiesību realizācijas problēmām kriminālprocesā, Ārlietu ministrijas lomu atbalsta sniegšanā Latvijas pilsoņiem ārzemēs, darbaspēka ekspluatāciju, palīdzības nodrošināšanu cilvēku tirdzniecībā cietušām personām Latvijā, sadarbību starp valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām cilvēku tirdzniecības apkarošanā un upuru atpazīšanā, un cilvēku tirdzniecības upuru psiholoģisko novērtēšanu, kurā kopā piedalījās 137 dalībnieki, no tiem 20 policisti, 21 robežsargs, 6 prokurori, 1 tiesnesis.</p> <p>Valsts policijas koledžas izstrādātā profesionālās pilnveides apmācību plāna Valsts policijas teritoriālajām pārvaldēm 2011.gadam, kas sastāv no 6 moduļiem (katrs modulis paredz katrā Valsts policijas teritoriālajā pārvaldē apmācīt 20 policistus, Rīgā – 40 policistus, kuriem cilvēku tirdzniecības apkarošana neietilpst tiešajos pienākumos (dežūrdaļas, prevencijas nepilngadīgo inspektori, kriminālpolicisti), bet kuri varētu saskarties ar cilvēku tirdzniecības gadījumiem. Iegūtās zināšanas ļaus identificēt iespējamus cilvēku tirdzniecības gadījumus un operatīvi reaģēt nododot informāciju pēc kompetences, kā arī pēc principa „train the trainers” apmācīt kolēģus dienesta vietās) ietvaros 2010.gada decembrī Rīgā tika īstenots šo apmācību 1.modulis, kurā piedalījās 22 VP Rīgas reģionālās pārvaldes policisti.</p> <p>2009.gadā Valsts policijas koledža rīkoja seminārus Valsts policijas darbiniekiem nepieciešamo prasmju pilnveidošanai par šādām tēmām:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bezvēsts pazudušo personu starptautiskā meklēšana; – noziedzīgo nodarījumu, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību novēršanas, apkarošanas un izmeklēšanas aspekti. <p>2010.gadā Valsts policijas koledža rīkoja semināru Valsts policijas darbiniekiem nepieciešamo prasmju pilnveidošanai par tēmu „Cilvēku tirdzniecības/sutenerisma gadījumu izmeklēšana”.</p> <p>2009. un 2010.gadā VP GKrPP personālsastāvs piedalījās apmācībās un kvalifikācijas paaugstināšanā dažādos</p>	<p>tiesnešu informēšanas funkciju par šādām apmācībām)</p>	<p>policisti, tiesneši un prokurori</p>
--	--	---	--	---

		<p>starptautiskos mācībuursos un semināros, kā arī izmantoja iespējas paaugstināt kvalifikāciju Latvijā organizētajosursos cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2009.gada septembrī VP GKrPP pārstāvji piedalījās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu sieviešu policistu tīkla (NBNP) rīkotajā seminārā par cilvēku tirdzniecības apkarošanas jautājumiem Kopenhāgenā, Dānijā un Viļņā, Lietuvā; - 2009.gada decembrī VP GKrPP ONAP pārstāvis piedalījās ANO Narkotiku un noziedzības biroja (UNODC) un Baltijas jūras valstu padomes (BJVP) organizētajā reģionālajā konferencē par sadarbības veicināšanu starp nevalstiskajām organizācijām un tiesību aizsardzības institūcijām cilvēku tirdzniecības apkarošanai un novēršanai Baltijas jūras reģionā, Stokholmā, Zviedrijā; - 2010.gada janvārī VP GKrPP ONAP amatpersonas piedalījās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu sieviešu policistu tīkla (NBNP) rīkotajā konferencē "Mobility Programme 2010" par cilvēku tirdzniecības apkarošanas jautājumiem; - 2010.gada martā VP GKrPP ONAP amatpersonas piedalījās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu sieviešu policistu tīkla (NBNP) organizētajā konferencē par cilvēku tirdzniecības apkarošanas jautājumiem Sanktpēterburgā, Krievijā; - 2010.gada martā VP GKrPP ONAP amatpersonas piedalījās Baltijas jūras valstu padomes (BJVS) organizētajās apmācību aktivitātēs „Baltijas jūras reģions – informācijas vadība, lai novērstu cilvēku tirdzniecību”, kas tika rīkotas Eiropas Komisijas Daphne III programmas projekta ietvaros, Viļņā, Lietuvā; - 2010.gada maijā VP GKrPP ONAP amatpersona piedalījās CEPOL organizētajā seminārā par cilvēku tirdzniecības apkarošanas aktuālajām problēmām Viļņā, Lietuvā; - 2010.gada maijā VP GKrPP ONAP amatpersona piedalījās Baltijas jūras valstu padomes (BJVP) un Lietuvas Iekšlietu ministrijas organizētajā konferencē „Cilvēku tirdzniecības novēršana un kontrole – reģionālie aspekti” 		
--	--	--	--	--

		<p>Viļņā, Lietuvā;</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2010.gada jūnijā VP GKrPP ONAP amatpersonas piedalījās starptautiskā seminārā par cilvēku tirdzniecības apkarošanas būtiskākajiem aspektiem Vitebskā, Baltkrievijā; - 2010.gada septembrī VP GKrPP ONAP pārstāvis piedalījās Baltijas jūras valstu padomes sekretariāta Nodaļas jautājumos par bērniem Eiropas Komisijas Daphne III programmas projekta „Baltijas jūras reģions- informācijas vadība, lai novērstu tirdzniecību” (<i>„Baltic Sea Region – Information Management to Prevent Trafficking”</i>) ietvaros rīkotajā starptautiskajā seminārā Tallinā, Igaunijā par cilvēku tirdzniecības, tai skaitā bērnu tirdzniecības, apkarošanas un novēršanas jautājumiem; - 2010.gada oktobrī VP GKrPP ONAP pārstāvis piedalījās nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra „Ģimenes krīzes centrs”” sadarbībā ar Pjemontas Starptautiskās adopcijas aģentūru un Viļņas krīzes centru sievietēm un bērniem ES programmas Daphne III un projekta Nr.:JLS/2008/DAP3/AG/1377-30CE03125080086 „Multidisciplinārs atbalsts vardarbības upuriem mājās un skolās” (“Implementation of Multidisciplinary Support to Victims of Violence at Home and School”) ietvaros rīkotajā praktiskās izglītības programmas seminārā “Multidisciplinārās atbalsta sistēmas izveide vardarbības upuriem” Viļņā, Lietuvā; - 2010.gada oktobrī VP GKrPP ONAP pārstāvis piedalījās Starptautiskās Migrācijas organizācijas (IOM), Baltkrievijas Republikas Iekšlietu ministrijas, Zviedrijas Starptautiskās sadarbības attīstības aģentūras (Sida), Zviedrijas Institūta (Si.) rīkotajā starptautiskajā konferencē „Cilvēku tirdzniecības apkarošana: jauni izaicinājumi un draudi. Valdības, starptautisko un nevalstisko organizāciju kopīga rīcība” Minskā, Baltkrievijā; <p>3 prokurori piedalījušies šādos starptautiskos projektos un konferencēs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eiropas Komisijas (Beļģijas Karaliste, Brisele) organizētajās 		
--	--	---	--	--

			<p>mācībās „Cīņa pret cilvēku tirdzniecību Eiropā”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (OSCE) (Kazahstānas Republika, Almatī) organizētajā konferencē „Cilvēku tirdzniecības apkarošana: labākā prakse un sadarbības stiprināšana”; - Zviedrijas Noziegumos cietušo kompensācijas un atbalsta iestādes (Zviedrijas Karaliste, Stokholma) organizētajā starptautiskajā konferencē par noziegumos cietušo bērnu tiesību aizsardzību. <p>2010.gada 7.decembrī notika Krimināltiesību diena, kur viens no apskatāmajiem tematiem bija jautājums par dzimumnoziegumu kvalifikāciju, tajā skaitā viens no četriem apskatāmajiem nozieguma veidiem bija cilvēku tirdzniecība. Minēto pasākumu apmeklēja 70 dalībnieku, kuri pārstāv Latvijas tiesu sistēmu.</p>		
14	Uzlabot komersantu, kas sniedz darbiekārtošanas pakalpojumus, kontroli un uzraudzību	2010.gads	<p>Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 3. jūlija noteikumos Nr. 458 „Komersantu – darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju – licencēšanas un uzraudzības kārtība”” (turpmāk – Noteikumu projekts) ir izstrādāts. Tā mērķis ir uzlabot komersantu, kas sniedz darbiekārtošanas pakalpojumus, kontroli un uzraudzību, lai samazinātu cilvēku tirdzniecības, kas ir nopietns cilvēktiesību pārkāpums un noziedzīgs nodarījums pret cilvēka cieņu un integritāti, riskus, izmantojot preventīvus pasākumus komersantu – darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju licencēšanas un uzraudzības jomā.</p> <p>Saskaņā ar Labklājības ministrijas darba plānu 2011.gadam Noteikumu projektu plānots izsludināt Valsts sekretāru sanāksmē 2011.gada 1.ceturksnī.</p> <p>Attiecībā uz komersantu – darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju – kontroles un uzraudzības pilnveidošanu papildus īstenotas sekojošas aktivitātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2009.gada 10.decembrī Nodarbinātības valsts aģentūrā stājās spēkā no jauna izstrādātais iekšējais normatīvais akts Nr.112 „Komersantu – darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju – licencēšanas un uzraudzības kārtība Nodarbinātības valsts 	LM	Uzdevums ir izpildīts: normatīvā akta projekts ir izstrādāts, plānots izsludināt Valsts sekretāru sanāksmē 2011.gada 1.ceturksnī

			<p>aģentūrā”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - lai nodrošinātu pārskatāmu nepieciešamās informācijas iegūšanu no darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzējiem, ir izstrādāta jauna forma pārskatam par darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanu; - ir veikti uzlabojumi pārbaudes aktā pārbaūžu veikšanai darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju darbības vietās; - ir izstrādāts jauns parauglīgums ar darba meklētājiem par darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanu, kas ietver svarīgākos pamatnosacījumus darba meklētāju interešu aizsardzībai; - 2010.gada 6.oktobrī ir noslēgta starpresoru vienošanās ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centru par ziņu meklēšanu par komersantu un to pārvaldes institūciju locekļu sodāmību. 		
IV Sadarbības starp valsts iestādēm un nevalstiskajām organizācijām pilnveidošana					
15	Izstrādāt un noslēgt sadarbības vienošanos starp nevalstiskajām organizācijām un Valsts policiju	2010.gads	<p>Baltijas jūras valstu padomes Darba grupas cilvēku tirdzniecības apkarošanai (CBSS TF-THB) ietvaros tika izstrādāts Sadarbības memoranda (Memorandum of Understanding) modelis, kas ir universāls un ir piemērojams Baltijas jūras reģiona valstīs un citu reģionu grupās/valstīs. Sadarbības memoranda mērķis ir labāka sadarbība cīņā pret cilvēku tirdzniecību praksē, piemērojot prevenciju, izglītību, informēšanu, vainīgo kriminālvajāšanu un potenciālo un faktisko cilvēku tirdzniecības upuru aizsardzību.</p> <p>Papildus Saprašanās memorandam ir izstrādāts pielikuma projekts, kurā tiek noteikta sadarbība starp NVO un tiesībsargājošām iestādēm potenciālo un esošo cilvēku tirdzniecības upuru prevencē, izglītošanā un palīdzības sniegšanā un viņu aizsardzībā. Lai nodrošinātu sadarbības vienošanās starp nevalstiskajām organizācijām un Valsts policiju izstrādi un noslēgšanu, izstrādātais Sadarbības memoranda modelis varētu kalpot par formālo sadarbības mehānismu reglamentējošo vienošanos.</p> <p>2011.gada 23.martā Oslo, Norvēģijā notiks CBSS TF-THB organizēts darba seminārs, kura laikā tiks prezentēts Sadarbības memorands par sadarbību starp tiesībaizsardzības iestādēm un NVO/sociālā pakalpojuma cilvēku tirdzniecības upuriem nodrošinātājiem. Seminārā piedalīsies CBSS TF-THB dalībvalstu nacionālie koordinatori cilvēku tirdzniecības</p>	IeM	Uzdevuma izpilde ir uzsākta

			apkaršanas jautājumos, tiesībsardzības iestāžu un NVO pārstāvji.		
16	Izvērtēt lietderību un nepieciešamības gadījumā izveidot konsultatīvo padomi valsts pārvaldes iestāžu, pašvaldību un nevalstisko organizāciju darbības koordinēšanai cilvēku tirdzniecības novēršanā	2010.gads	Ar Ministru prezidenta 03.03.2010. rīkojumu Nr.77 „Par darba grupu, lai koordinētu „Programmas cilvēku tirdzniecības novēršanai 2009.-2013.gadam” īstenošanu” tika izveidota starpinstitucionāla darba grupa, lai koordinētu valsts pārvaldes iestāžu, pašvaldību un nevalstisko organizāciju darbību „Programmas cilvēku tirdzniecības novēršanai 2009.-2013.gadam” (turpmāk-Programma) īstenošanā, un lai nodrošinātu operatīvu informācijas apmaiņu un koordinētu rīcību jautājumos par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu, jautājumos par atbalsta un sociālo pakalpojumu sniegšanu cilvēku tirdzniecības upuriem. Iekšlietu ministrija ir atbildīgā institūcija par Programmā noteikto uzdevumu īstenošanas gaitas koordinācijas nodrošināšanu un darba grupas darba organizēšanu. Darbā grupā iekļauti pārstāvji no IeM, ĀM, LM, IZM, TM, EM, Zāļu valsts aģentūras, Ģenerālprokuratūras, VP, VRS, PMLP, biedrības „Patvērums „Drošā māja””, RCS „Marta”, Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas, ka speciālisti un eksperti darba grupas sanāksmēs tiek pieaicināti pārstāvji no Rīgas domes Labklājības departamenta, Pašvaldības policijas, NVA un VDI, VM. Kopš šīs darba grupas izveidošanas Iekšlietu ministrija ir organizējusi trīs darba grupas sanāksmes (2010.gada 15.aprīlī, 3.septembrī un 10.decembrī),	IeM	Uzdevums ir izpildīts: ar Ministru prezidenta 03.03.2010. rīkojumu Nr.77 izveidota starpinstitucionāla darba grupa
17	Organizēt tikšanās, kurās piedalās gan cilvēku tirdzniecības jautājumos iesaistītās valsts institūcijas, gan arī nevalstiskās organizācijas	regulāri	2009.gada janvārī NVO „Sieviešu tiesību institūts” organizētajā tikšanās ar ASV Kalifornijas universitātes zinātnu darbiniekiem par jautājumiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecības un vardarbības pret sievietēm novēršanas aktualitātēm, piedalījās VP GKRP ONAP amatpersonas, kuras laikā tika prezentēta VP sagatavotā informācija, kā arī notika diskusijas par aktuāliem jautājumiem cilvēku tirdzniecības un vardarbības pret sievietēm apkarošanas un novēršanas jomās. 2009.gada janvārī notika Latvijas valsts institūciju un	IeM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts

		<p>nevalstisko organizāciju ikgadējā darba tikšanās ar ASV vēstniecības Latvijā Konsulāro nodaļu, kuras laikā apspriestas aktualitātes sadarbības un partnerattiecību attīstīšanas jomā noziedzības novēršanai, t.sk. saistībā ar cilvēku tirdzniecības un seksuālās izmantošanas apkarošanu.</p> <p>2009.gada jūnijā VP amatpersonu tikšanās ar Polijas Republikas Tieslietu ministrijas un Cietušo atbalsta centra pārstāvjiem. Tikšanās laikā tika apspriesti ar praktisko izmeklēšanu saistītie jautājumi, sadarbības attīstības iespējas ar citu valstu kompetentajām iestādēm cilvēku tirdzniecības apkarošanas un novēršanas jomā, kā arī rīcības modelis ar noziedzīgu nodarījumu rezultātā cietušajām personām.</p> <p>2010.gada martā kompetento iestāžu amatpersonas piedalījās Latvijas Kontraceptoloģijas un reproduktīvās veselības asociācijas un Rīgas Stradiņa universitātes Juridiskās fakultātes rīkotajā apaļā galda diskusijā – seminārā par tēmu „Prostitūcija Latvijā – problēma un risinājumi” un 2010.gada aprīlī – piedalījās NVO Resursu centra sievietēm „Marta” organizētajā diskusijā „Izglāb valsti!” par cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas ierobežošanas aktuālajām problēmām.</p> <p>2010.gada 21.jūnijā notika tikšanās ar Ziemeļvalstu Policijas un Muitas sakaru virsnieku Janne Hyytiainen un Zviedrijas kriminālpolicijas superintendantu Walter Kego, kurā piedalījās Latvijas Valsts robežsardzes un Nodarbinātības Valsts aģentūras amatpersonas, kuras laikā tika apspriesti jautājumi saistībā ar cilvēku tirdzniecības riskiem saistītiem ar piespiedu darba formām un krāpnieciskām darbībām darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanas jomā.</p> <p>2010.gadā plašsaziņas līdzekļos arvien biežāk parādījās informācija par darbaspēka ekspluatācijas indikācijām un kārtējiem darbaspēka ekspluatācijas upuriem (gan Latvijas valstspiederīgajiem atrodoties Latvijā un ārvalstīs, gan ārzemniekiem esot Latvijā). Lai izvērtētu nepieciešamību pēc pastipriņošu pasākumu ieviešanas valstī darbaspēka</p>		
--	--	---	--	--

		<p>eksploatācijas apkarošanas un novēršanas jomā 2010.gada 7.septembrī Iekšlietu ministrija organizēja sanākumi par cilvēku tirdzniecības formas – darbaspēka eksploatācijas – apkarošanas un prevencijas jautājumiem, kurā piedalījās dažādu iesaistīto institūciju pārstāvji un eksperti: IeM, ĀM, LM, VDI, NVA, VP, VRS un Ģenerālprokuratūras amatpersonas, biedrības „Patvērums „Drošā māja”” pārstāvji. Viens no sanāksmes dalībnieku secinājumiem par turpmāko rīcību un nepieciešamajām aktivitātēm bija kritēriju saraksta izstrādāšana darbaspēka eksploatācijas upuru identificēšanai un tā saskaņošana ar visām iesaistītajām iestādēm, kā arī saskaņotās informācijas sniegšana arī citām iestādēm, kas savā praksē varētu saskarties ar darbaspēka eksploatācijas upuriem. Pamatojoties uz sanāksmē nolemto, Valsts policija ir izstrādājusi un nosūtījusi Valsts policijas reģionālajām pārvaldēm kritēriju darbaspēka eksploatācijas upuru identificēšanai kopumu un šo lietu izmeklēšanas metodiskos ieteikumus.</p> <p>2010.gada septembrī pēc biedrības „Patvērums „Drošā māja”” un kompānijas „Ahoy Public Relation” iniciatīvas notika diskusija par cilvēku tirdzniecības problemātiku, kuras laikā notika tikšanās ar Īrijas laikraksta The Irish Times sociālo lietu korespondentu Džeimiju Smitu. Tika noorganizēta starpinstitutionāla tikšanās ar mērķi vispusīgi un korekti atspoguļot Latvijas situāciju fiktīvo laulību gadījumu mazināšanas/ apkarošanas jomā. Tajā piedalījās pārstāvji no IeM, VP, ĀM, PMLP, Ģenerālprokuratūras, un biedrības „Patvērums „Drošā māja”” pārstāvji. Šīs vizītes Latvijā rezultātā The Irish Times publicēja rakstu sēriju par Latvijas – Īrijas sadarbību fiktīvo laulību, kā vienas no cilvēku tirdzniecības veidiem, jautājumos. Šie raksti guva ļoti lielu rezonansi ne tikai Īrijas un Latvijas medijos, bet arī starptautiskajā sabiedrībā. Raksti tika publicēti daudzos Eiropas ziņu portālos.</p> <p>2010.gada 5.oktobrī notika Rīgas Sociālā dienesta vadības, Sociālā darba nodaļas darbinieku tikšanās ar biedrību</p>		
--	--	---	--	--

			<p>„Patvērums „Drošā māja”” pārstāvjiem, lai pārrunātu līdzšinējo un turpmāko sadarbību. Tikšanās laikā tika nolemts, ka, lai atkārtoti nodrošinātu sociālo darbinieku vidū informācijas pieejamību par ar cilvēku tirdzniecības jautājumiem saistītās informācijas pieejamību, būtu vēlami, ja biedrība organizētu apmācību semināru plašākam RSD sociālo darbinieku lokam.</p> <p>2010.gada 26.oktobrī pirmoreiz notika RSC „Marta” tikšanās ar VP GKrPP ONAP vadību, lai pārrunātu jautājumus, kuru rezultātā būtu iespējama sadarbība ar cilvēku tirdzniecību saistīto noziegumu atklāšanā, kā arī interneta vides sakārtošanā un uzraudzībā, lai novērstu iespējamus cilvēku tirdzniecības riskus. Tikšanās reizē tika diskutēts arī par preventīvajiem pasākumiem, lai izglītotu sabiedrību un mazinātu cilvēku tirdzniecību, par izmaiņām krimināllikumā, vēroties pret seksa tirdzniecības pieprasījuma pieaugumu.</p> <p>2010.gadā Ārlietu ministrija un Latvijas diplomātisko pārstāvniecību ārvalstīs konsulārās amatpersonas organizēja tikšanās ar Īrijas un Kipras kompetento iestāžu pārstāvjiem, lai pārrunātu aktuālos jautājumus fiktīvo laulību kontekstā un iespējamus risinājumus to ierobežošanā. Pēc Latvijas Ārlietu ministrijas ierosinājuma sarunu rezultātā, 2010. gada otrajā pusē Īrijā tika ieviesti papildus birokrātiskie šķēršļi fiktīvu laulību noslēgšanai (tika pieprasītas izziņas par ģimenes stāvokli, notika dzimšanas apliecību legalizācija).</p>		
18	Veicināt sadarbību starp valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, īstenojot kopīgus projektus	regulāri	21.06.2010. biedrības „Patvērums „Drošā māja”” un Iekšlietu ministrijas īstenotais projekts – apmācības (konference) „Valsts un NVO sadarbība cilvēku tirdzniecības mazināšanā” par cilvēku tirdzniecības novēršanas politisko un tiesisko ietvaru Latvijā, cilvēku tirdzniecības apkarošanu Latvijā, cilvēku tirdzniecības lietu krimināltiesisko aspektu; cietušo tiesību realizācijas problēmām kriminālprocesā, Ārlietu ministrijas	IeM, LM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā izpildīts: īstenoti kopīgi projekti

			<p>lomu atbalsta sniegšanā Latvijas pilsoņiem ārzemēs, darbaspēka ekspluatāciju, palīdzības nodrošināšanu cilvēku tirdzniecībā cietušām personām Latvijā, sadarbību starp valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām cilvēku tirdzniecības apkarošanā un upuru atpazīšanā, un cilvēku tirdzniecības upuru psiholoģisko novērtēšanu, kurā kopā piedalījās 137 dalībnieki.</p> <p>Valsts policija sadarbībā ar biedrību „Patvērums „Drošā māja”” izstrādāja projekta pieteikumu „Brīvas personu kustības ietekmes novērtējums un nacionālo politikas nostādņu aktualizēšana atbilstoši konstatētajām tendencēm cilvēktirdzniecības jomā”, kas tika iesniegts finansējuma piesaistīšanai Eiropas Komisijas programmā „Noziedzības novēršana un cīņa pret to”. Eiropas Komisija iesniegto projekta pieteikumu neatbalstīja.</p>		
19	Identificētajiem cilvēku tirdzniecības upuriem sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām nodrošināt valsts apmaksātus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus	regulāri	<p>2009.gadā paredzētais finansējums bija 17`000 LVL apmērā.</p> <p>25.09.2009. Labklājības ministrija izsludināja iepirkumu konkursu par tiesībām sniegt valsts finansētus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus cilvēku tirdzniecības upuriem 2009.gada oktobrī, novembrī un decembrī. Plānotais finansējums bija paredzēts 5 cilvēku tirdzniecības upuru sociālajai rehabilitācijai. Minētajā iepirkumu konkursā par tiesībām sniegt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus par valsts budžeta līdzekļiem uzvarēja nevalstiskā organizācija biedrība „Patvērums „Drošā māja”.</p> <p>Līdz 01.10.2009. sociālās rehabilitācijas pakalpojumus par valsts budžeta līdzekļiem saņēma 12 personas, no kurām 7 par cilvēku tirdzniecības upuriem tika identificētas 2008.gadā. Visas 12 personas bija pilngadīgas un visām Latvija ir izcelsmes valsts.</p> <p>2009.gada sākumā cilvēku tirdzniecības upuru rehabilitācijai piešķirtais valsts finansējums — 16`254 LVL (5 CT upuru rehabilitācijai). Ar 01.06.2009. piešķirts papildus finansējums — 6`502 LVL (2 CT upuru rehabilitācijai). Ar 01.11.2009. piešķirts papildus finansējums — 16`254 LVL (5 CT upuru rehabilitācijai), kurš attiecīgi sadalās 2009.gadā – 5`508 LVL un 2010.gadā – 10`746 LVL.</p>	LM	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā izpildīts: valsts finansētos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus 2009.gadā saņēma 12 cilvēku tirdzniecības upuri par summu 28`264 LVL apmērā un 2010.gadā - 14 cilvēku tirdzniecības upuri par summu 34`132 LVL apmērā.</p>

			<p>Līdz ar to 2009.gada finansējums 28'264 LVL (12 CT upuru rehabilitācijai) un uz 2010.gadu novirzīts finansējums 10'746 LVL apmērā (5 CT upuru rehabilitācijas turpināšanai).</p> <p>2010.gadā valsts finansēto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 14 personas. 2010.gadā izlietotais finansējums – 34'132 LVL. Nodrošinātas arī telefoniskas un elektroniskas konsultācijas.</p> <p>Biedrība „Patvērums „Drošā māja”” ir vienīgā organizācija, kas no 2007.gada ir ieguvusi tiesības sniegt valsts finansētos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus cilvēku tirdzniecības upuriem un šo darbu turpinās veikt arī 2011.gadā. Ir noslēgts līgums starp Labklājības ministriju un biedrību „Patvērums „Drošā māja”” par 7 cilvēku tirdzniecības upuru rehabilitāciju 2011.gadā. 2011.gadā piešķirtais finansējums ir 22'680 LVL. Cilvēku tirdzniecības upuriem tiek piedāvāta speciāla sociāl-psiholoģiska rehabilitācija, juridiskā un medicīniskā palīdzība; nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināta droša pajumte, materiālais atbalsts, atbalsts jaunu prasmju apgūšanā, tai skaitā arī pamata vai papildus izglītības apgūšanai, lai persona varētu atrast darbu. Palīdzība cilvēku tirdzniecības upuriem un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saturs nav atkarīgs no tā, kādai cilvēku tirdzniecības formai personu ir bijusi pakļauta. Nepieciešamības gadījumā gan pilngadīgas, gan nepilngadīgas cietušās personas ir iespējams ievietot krīzes centros visā Latvijas teritorijā.</p>		
20	Attīstīt ielu sociālo darbu, lai sociālie darbinieki sadarbībā ar policiju varētu identificēt potenciālos cilvēku tirdzniecības upurus un palīdzēt viņiem kontaktēties ar policiju vai citām institūcijām, kas varētu piedāvāt palīdzību	regulāri	<p>2010.gada 15.aprīļa programmas īstenošanas koordinēšanas darba grupas sanāksmē darba grupas locekļi pārrunāja sadarbības iespējas ielu sociālā darba attīstībā: savus viedokļus par iespējām uzlabot ielu sociālo darbu izteica VP, Pašvaldības policijas un biedrības „Patvērums „Drošā māja”” pārstāvji, galvenokārt norādot, ka bez savstarpējas sadarbības un atbalsta ielu sociālā darba attīstības īstenošana nav iespējama. NVO „Patvērums „Drošā māja”” darbinieki iepriekš ir devušies reidos ar NVO „Dialogi” un pašvaldības policijas patruļām. Tika ierosināts Pašvaldības policijas ekipāžu patrolēšanas laikā izdalīt informatīvos materiālus prostitutām, kā arī nodrošināt iespēju NVO pārstāvjiem kopā ar ekipāžām doties patruļās. 2010.gada decembrī ir panākta vienošanās ar Rīgas pašvaldības</p>	IeM, LM	<p>Uzdevums pieejamo resursu ietvaros ir izpildīts:</p> <p>jautājums par ielu sociālā darba attīstību tiek pārrunāt darba grupas programmas īstenošanas koordinēšanai</p>

			<p>policiju par NVO pārstāvju drošības nodrošināšanu reidu, kuros tiek nodrošināt ielu sociālais darbs, laikā.</p> <p>Rīgā ar ielu sociālo darbu nodarbojas NVO „Dialogi” bez valsts finansējuma un atbalsta.</p> <p>Lai efektīvāk izmantotu policijas resursus, Valsts policijas Rīgas reģiona policijas pārvaldē ir norīkota Rīgas reģiona Kārtības policijas Kontroles un pasākumu koordinācijas nodaļas amatpersona, kura ir atbildīga par prostitūcijas ierobežošanas kontroles un pasākumu koordināciju Rīgas reģionā, kā arī par izklaides vietās (bāru, nakts klubu, u.c.) organizēto tematisko pārbaužu koordināciju Rīgas reģionā. Ar šādu mērķi tiek koordinēti pasākumi ar Rīgas pašvaldības policiju, VP teritoriālajiem iecirkņiem un NVO.</p>		<p>ietvaros, tiek izstrādāti iespējamie sadarbības varianti</p>
21	<p>Attīstīt sadarbību ar Latvijas diplomātiskajām pārstāvniecībām, lai nodrošinātu pieejamu informāciju par cilvēku tirdzniecības upuru drošu atpakaļatgriešanu par valsts līdzekļiem</p>	<p>ikgadēji</p>	<p>ĀM Konsulārais departaments rīko ikgadējās Latvijas konsulāro amatpersonu mācības, kuru ietvaros tiek iekļauti jautājumi par cilvēku tirdzniecības problemātiku un tās apkarošanu. Tādējādi konsulārās amatpersonas ir informētas par finansiālo palīdzību, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju, ko sniedz un apmaksā sociālie dienesti Latvijā cilvēku tirdzniecības upuriem. Ja vēstniecībā pēc palīdzības vēršas cilvēku tirdzniecības upuris, konsulārā amatpersona ir informēta par veicamajām darbībām un pieejamo palīdzību.</p> <p>Latvijas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības ārvalstīs pēc Latvijas valstspiederīgo lūguma, ir veikušas informācijas pārbaudi par potenciālo darba devēju un iepazīnušās arī ar piedāvāta darba līguma nosacījumiem. Aizdomu gadījumos par iespējamo krāpniecību ir informējušas par palīdzības saņemšanas iespējām.</p> <p>Joprojām saglabājas tendence Latvijas pilsoņu Īrijā noslēgto laulību skaita ziņā ar trešo valstu pilsoņiem, kas lielākoties ir Nigērijas, Pakistānas, Afganistānas, Ēģiptes, Irākas, Indijas, Sīrijas, un citu valstu pilsoņi. Jau divus gadus Latvijas vēstniecība Īrijā aktīvi darbojas fiktīvo laulību jautājuma</p>	<p>LM, ĀM</p>	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: Latvijas diplomātisko pārstāvniecību konsulārās amatpersonas ir informētas un spēj nodrošināt informāciju par finansiālo palīdzību, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju, ko sniedz un apmaksā sociālie dienesti Latvijā</p>

			<p>risināšanā. Latvijas vēstniecības amatpersonas atsevišķi runā ar Latvijas pilsonēm, ja tās ierodas vēstniecībā izprasīt kādus dokumentus, kas ir nepieciešami arī laulības noslēgšanai (piemēram, dzimšanas apliecība). Šo laulību rezultātā vēstniecība bieži saņem sūdzības par vardarbību un lūgumu sniegt atbalstu, lai atgrieztos Latvijā. Nereti ir gadījumi, kad personas atsauc savus iesniegumus, tomēr, ja persona vēlas atgriezties Latvijā, šī iespēja ar vēstniecības starpniecību tiek nodrošināta.</p>		
V Tiesībaizsardzības iestāžu darbības uzlabošana					
22	<p>Izvērtējot organizētās noziedzības attīstības tendences, turpināt veikt pasākumu kompleksu bērnu seksuālās izmantošanas un cilvēku tirdzniecības aktīvākai novēršanai valstī</p>	<p>regulāri</p>	<p><u>2009.gadā:</u> pēc KL 154.¹ panta „Cilvēku tirdzniecība” tika ierosināti 3 kriminālprocesi (2 – par piespiedu fiktīvām laulībām, 1 – par seksuālu izmantošanu), aizdomās turētā procesuālais statuss tika noteikts 4 personām (2 vīriešiem un 2 sievietēm), par cietušām tika atzītas 5 sievietes; pēc KL 165.¹ panta „Personas nosūtīšana seksuālai izmantošanai” tika ierosināts 31 kriminālprocess, aizdomās turētā procesuālais statuss tika noteikts 25 vīriešiem un 10 sievietēm, no tiem 7 bija ārvalstnieki, kriminālprocesu ietvaros par cietušām netika atzīta neviena persona, 21 persona piekrita sadarboties ar Valsts policiju un sniegt liecības, 48 iefiltrētas speciāli sagatavotas policistes, kuras juridiski nav cietušās personas, bet gan liecinieces;</p> <p><u>2010.gadā:</u> pēc KL 154.¹ panta „Cilvēku tirdzniecība” tika ierosināti 3 kriminālprocesi par iespējamiem cilvēku tirdzniecības gadījumiem ārvalstīs (2 – par seksuālu izmantošanu, 1 – par piespiedu fiktīvām laulībām), aizdomās turētā procesuālais statuss tika noteikts 4 personām (2 vīriešiem un 2 sievietēm), par cietušām tika atzītas 3 sievietes (1 nepilngadīga persona vecumā no 1-17 gadiem un 3 pilngadīgas personas vecumā no 25 līdz 30 gadiem); pēc KL 165.¹ panta „Personas nosūtīšana seksuālai izmantošanai” tika ierosināti 28 kriminālprocesi, aizdomās turētā procesuālais statuss tika noteikts 19 vīriešiem un 15 sievietēm, kriminālprocesu ietvaros par cietušām tika atzītas 4</p>	<p>IeM</p>	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: pēc KL 154.¹ panta „Cilvēku tirdzniecība” tika ierosināti 2009.gadā 3 kriminālprocesi un 2010.gadā 3 kriminālprocesi; pēc KL 165.¹ panta „Personas nosūtīšana seksuālai izmantošanai” tika ierosināti 2009.gadā 31 kriminālprocess, 2010.gadā 28 kriminālprocesi</p>

		<p>sievietes vecumā no 25 līdz 30 gadiem, 37 iefiltrētas speciāli sagatavotas policistes, kuras juridiski nav cietušās personas, bet gan liecinieces.</p> <p><u>2009.gadā:</u> pēc KL 154¹.panta „Cilvēku tirdzniecība” otrās daļas iztiesāšanai nosūtīts 1 kriminālprocess, kurā apsūdzēta 1 persona par 16 nepilngadīgu meiteņu nosūtīšanu piespiedu darbam, tajā skaitā arī seksuāla rakstura ekspluatācijai Milānā, Itālijā laika posmā no 2001.gada līdz 2007.gadam. 1 kriminālprocess, kas uzsākts 2008.gadā par divu nepilngadīgu personu nosūtīšanu no Daugavpils uz Rīgu seksuāla rakstura pakalpojumu sniegšanai nosūtīts iztiesāšanai. Šajā kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 154¹.panta „Cilvēku tirdzniecība” trešās daļas un 165.panta „Sutenerisms” trešās daļas sauktas 8 personas par divām noziedzīgu nodarījumu epizodēm.</p> <p><u>Uz tiesu nosūtītajos kriminālprocesos:</u> pēc KL 154¹.panta „Cilvēku tirdzniecība” pie kriminālatbildības sauktas 10 personas par 26 noziedzīgu nodarījumu epizodēm; pēc KL 165¹.panta „Personas nosūtīšana seksuālai izmantošanai” pie kriminālatbildības sauktas 16 personas par kopumā 29 noziedzīgu nodarījumu epizodēm.</p> <p><u>2010.gadā:</u> pēc KL 154.¹panta „Cilvēku tirdzniecība” tiesai iztiesāšanai nosūtīti 3 kriminālprocesi pret 4 personām (3 pilngadīgi vīrieši un 1 pilngadīga sieviete). pēc Krimināllikuma 165.¹panta „Personas nosūtīšana seksuālai izmantošanai” tiesai iztiesāšanai nosūtīti 24 kriminālprocesi pret 35 personām (20 pilngadīgi vīrieši un 15 pilngadīgas sievietes). Visi iepriekš minētie kriminālprocesi saistīti ar personas nosūtīšanu seksuālai izmantošanai.</p> <p>2010.gadā: Pēc KL 154.¹panta „Cilvēku tirdzniecība” pirmās instances tiesā atradās 5 krimināllietas, no tām 3 – tika pabeigtas,</p>		
--	--	---	--	--

		<p>notiesātas 2 personas nosacīti, 1 krimināllietā kā papildsods piemērota mantas konfiskācija.</p> <p>KL 165.¹panta „Personas nosūtīšana seksuālai izmantošanai” pirmās instances tiesā atradās 34 krimināllietas, no tām 18 – tika pabeigtas, notiesātas 19 personas (1 ārvalstnieks – Lietuvas pilsonis), 8 no tām sievietes, ar brīvības atņemšanu notiesātas 5 personas, 14 personas – nosacīti.</p> <p>Izpildot Kriminālprocesa likuma prasības, cietušās personas tiek informētas par savām tiesībām, tajā skaitā par valsts garantētās sociālās palīdzības saņemšanas iespējām, kā arī par palīdzības saņemšanu no nevalstisko un starptautisko organizāciju puses. Kriminālprocesos pēc KL 154.¹panta „Cilvēku tirdzniecība” un KL 165.¹panta „Personas nosūtīšana seksuālai izmantošanai”, kas tiesai nosūtīti 2010.gadā, prasību par morālā kaitējuma piedziņu uzturēja divas cietušās vienā kriminālprocesā un tiesa to apmierināja daļēji, nosakot notiesātajam par pienākumu samaksāt 180 LVL katrai.</p> <p>2009.gada maijā VP GKrPP ONAP pārstāvis piedalījās Valsts policijas un Latvijas Modeļu aģentu asociācijas pārstāvju rīkotajā preses konferencē par preventīvajiem pasākumiem cilvēku tirdzniecības novēršanā un problēmām modeļu aģentūru darbā saistībā ar personu, tai skaitā nepilngadīgo, nosūtīšanu seksuālai izmantošanai.</p> <p>2009.gada jūnijā VP GKrPP ONAP pārstāvis tikās ar Ukrainas tiesību aizsardzības institūciju pārstāvjiem par bērnu pornogrāfijas internetā apkarošanas jautājumiem Odesā, Ukrainā. Tikšanās laikā tika apspriesti sadarbības un informācijas apmaiņas jautājumi bērnu pornogrāfijas internetā apkarošanas un novēršanas jomās.</p> <p>2009.gada novembrī VP GKrPP SSB pārstāvis piedalījās Expert Meeting on Child Sexual Exploitation (bērnu seksuāla ekspluatācija) sanāsmē Eiropola mītnē Hāgā, Nīderlandē.</p> <p>2010.gada oktobrī VP GKrPP pārstāvji piedalījās COSPOL organizācijas CIRCAMP projekta (bērnu pornogrāfijas apkarošana globālajā tīmeklī) ietvaros rīkotajā sanāsmē, Brigē,</p>		
--	--	---	--	--

			<p>Beļģijā.</p> <p>IeM Informācijas centrs ir izstrādājis „Dzimumnoziedznieku uzskaites pilnveidošana” projektu, lai nodrošinātu pilnīgu informācijas apstrādi par dzimumnoziedzniekiem nacionālajā līmenī.</p>		
23	Uzlabot policijas darbu prostitūcijas pakalpojumu sniegšanas organizēšanas dažādu formu apkarošanā	regulāri	<p>Pēc KL 165.panta „Sutenerisms”:</p> <p>2009.gadā ierosināti 4 kriminālprocesi, aizdomās turētā procesuālais statuss tika noteikts 17 vīriešiem un 11 sievietēm; 2010.gadā ierosināti 7 kriminālprocesi, aizdomās turētā procesuālais statuss tika noteikts 24 vīriešiem un 12 sievietēm.</p> <p>2009.gadā uz tiesu nosūtītajos kriminālprocesos pēc KL 165.panta „Sutenerisms” apsūdzētas 19 personas par 32 noziedzīgu nodarījumu epizodēm.</p> <p>2010.gadā pēc KL 165.panta „Sutenerisms” notiesātas 8 personas (no tām 1 ārvalstnieks – Krievijas Federācijas pilsonis), no tām 4 sievietes, 6 personas sodītas nosacīti un 2 personas sodītas ar naudas sodu.</p> <p>2010.gadā ierosināts 1 kriminālprocess pēc KL 164.panta „Personas iesaistīšana prostitūcijā un piespiešana nodarboties ar prostitūciju”. Kriminālprocess uzsākts Rīgas reģiona pārvaldē pret personu, kura savu nepilngadīgo meitu iesaistīja prostitūcijā. Kopš 2008.gada tā ir vienīgā lieta, kad nepilngadīga persona tika iesaistīta prostitūcijā.</p> <p>2009.gadā pēc KL 163.panta „Prostitūciju ierobežojošo noteikumu pārkāpšana” ierosināti 7 kriminālprocesi. un pēc KL 166.panta „Pornogrāfiska vai erotiska rakstura materiālu ieviešanas, izgatavošanas un izplatīšanas noteikumu pārkāpšana” ierosināti 36 kriminālprocesi.</p> <p>2010.gadā pēc KL 163.panta „Prostitūciju ierobežojošo noteikumu pārkāpšana” ierosināti 7 kriminālprocesi un pēc KL 166.panta „Pornogrāfiska vai erotiska rakstura materiālu ieviešanas, izgatavošanas un izplatīšanas noteikumu</p>	IeM	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: pēc KL 165.panta „Sutenerisms” ierosināti 2009.gadā 4 kriminālprocesi, 2010.gadā – 7 kriminālprocesi, pēc KL 164.panta „Personas iesaistīšana prostitūcijā un piespiešana nodarboties ar prostitūciju” 2010.gadā – 1 kriminālprocess</p>

			<p>pārkāpšana” uzsākti 22 kriminālprocesi.</p> <p>VP GKrPP ONAP 3.nodaļa 2010.gadā ir sniegusi vispusīgu metodisku un praktisku palīdzību Kurzemes, Latgales un Vidzemes reģiona policijas darbiniekiem, kas ir norīkoti par atbildīgajiem par ar sutenerismu, cilvēku tirdzniecību un bērnu pornogrāfiju saistīto noziedzīgo nodarījumu apkarošanu.</p> <p>VP GKrPP ONAP 3.nodaļa sadarbībā ar GKrPP SSB Interpola biroju un Eiropola biroju, GKrPP EPP 4.nodaļu un Reģionu pārvalžu darbiniekiem aktīvi veic pasākumus cilvēku tirdzniecības un bērnu seksuālas izmantošanas apkarošanai internetā. Sadarbībā ar NVO Drošs Internets Valsts policija ir konstatējusi un izmeklējusi vairākus bērnu pornogrāfijas izplatīšanas gadījumus Latvijā.</p> <p>Valsts policija ir piedalījies Latvijas Interneta asociācijas <i>Net-Safe Latvia</i> drošāka interneta centra sadarbībā ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju organizētajā kampaņā „Neesi vienaldzīgs, ziņo par nelegālu saturu!”.</p>		
24	Aktivizēt un pilnveidot Valsts robežsardzes operatīvās informācijas apmaiņu ar Latvijas tiesībsardzības institūcijām, kā arī kaimiņvalstu robežsardzes operatīvajiem dienestiem un citām tiesībsardzības institūcijām	regulāri	<p>2010.gada 14.jūlijā Rīgā notika Valsts robežsardzes priekšnieka tikšanās ar Lietuvas Republikas robežsardzes dienesta priekšnieku un Igaunijas Republikas robežsardzes priekšnieku, kuras laikā puses vienojās par nepieciešamību veikt aktīvāku informācijas apmaiņu par nelegālo migrāciju. Sanāksmes laikā tika panākta vienošanās, ka sākot no 2010.gada 19.jūlija, izmantojot kontaktpunktus, tiks sākta informācijas apmaiņa par katras valsts iekšienē konstatētajiem nelegālo imigrantu, t.sk. cilvēku tirdzniecības upuru, aizturēšanas gadījumiem.</p> <p>Lai pastiprinātu sadarbību ar Krievijas Federācijas kompetentiem dienestiem, 2010.gada 10.februārī tika apstiprināts Valsts robežsardzes Ludzas un Viļakas pārvaldes kriminālizmeklēšanas dienestu 2010.gada sadarbības plāns ar KF Federālā drošības dienesta Robežapsardzības dienesta Pleskavas apgabala operatīvajām struktūrvienībām. Plānā minētas amatpersonas, kas ir tiesīgas sniegt un saņemt attiecīgu informāciju. Pamatojoties uz šo plānu, 2010.gadā notika 4 attiecīgo struktūrvienību amatpersonu tikšanās.</p> <p>2011.gada 21.janvārī tika apstiprināts Valsts robežsardzes</p>	IeM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: aktivizēta un pilnveidota operatīvās informācijas apmaiņa

			<p>Ludzas un Viļakas pārvaldes kriminālizmeklēšanas dienestu 2011.gada sadarbības plāns ar KF Federālā drošības dienesta Robežapsardzības dienesta Pleskavas apgabala operatīvajām struktūrvienībām. Plāna 1.punktā noteikts, ka pastiprināta uzmanība tiks pievērsta Centrālās un Dienvidaustrumāzijas, Tuvo un Vidējo Austrumu, kā arī Āfrikas valstu valstspiederīgo nelikumīgai pārvietošanai pāri KF-LR robežai. Sadarbības plāns nosaka, ka katrai pusei ir tiesības pieprasīt un saņemt nepieciešamo informāciju mutiski, bet, nepieciešamības gadījumā, rakstveida dokumentus saņemt plānotās sanāksmes laikā. Vienlaicīgi katrai pusei ir tiesības „pieprasīt” neplānoto tikšanos. 2011.gadā ir plānotas 4 VRS Ludzas un Viļakas pārvaldes Kriminālizmeklēšanas dienestu priekšnieku tikšanās ar KF pārstāvjiem.</p> <p>Baltkrievijas Republika – pamatojoties uz 2009.gada sadarbības plāna starp Valsts robežsardzi un Baltkrievijas Republikas Valsts robežu komiteju 1.punktu, operatīvās darbības struktūrvienības galveno uzmanību pievērsa nelegālās imigrācijas un korupcijas novēršanai. Savukārt 2010.gada sadarbības plāns noteica lielāku uzmanību pievērst nelegālās imigrācijas un cilvēku tirdzniecības novēršanai.</p> <p>2010.gada 16. un 17.jūnijā Baltkrievijā notika sanāksme „Tiesībaizsardzības iestāžu, starptautisko un sabiedrisko organizāciju sadarbība cilvēku tirdzniecības novēršanā”, kurā piedalījās Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes Kriminālizmeklēšanas dienesta priekšnieks un Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes Silenes I kategorijas robežkontroles punkta priekšnieks, kā arī vairāku valstu tiesībaizsardzības iestāžu pārstāvji.</p>		
25	Veikt informācijas apmaiņu ar citām Šengenas līguma dalībvalstīm intervēšanas un profilēšanas jautājumos (apmaiņa ar intervēšanas un profilēšanas metožu programmām), kā arī turpināt sadarbību ar Latvijas Eiropola nacionālo biroju par pārrobežu noziedzības	regulāri	Valsts robežsardzes amatpersonas 2009.gadā un 2010.gadā regulāri piedalījās Frontex Aģentūras (Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām) Riska analīzes vienības organizētajās sanāksmēs par cilvēku tirdzniecības organizētāju un upuru profiliem, kuru mērķis ir Eiropas Savienības dalībvalstu ekspertu kopējais darbs, lai izstrādātu cilvēku tirdzniecības upuru un organizētāju riska profilus visvairāk identificētajiem trešo valstu pilsoņiem, ņemot vērā reālo	IeM	Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: regulāri veikta informācijas apmaiņa

	apkaršanas gadījumiem un noziedzīgajām grupām		<p>ekspertu darba pieredzi cilvēku tirdzniecības upuru identificēšanā vai informācijas apmaiņas un apkopošanas jomā šajā sakarā. Izstrādātie riska profili būs pielietojami Eiropas Savienības dalībvalstu robežu kontroles pasākumos. Izstrādātajiem cilvēku tirdzniecības upuru profiliem vajadzētu sekmēt mērķtiecīgi organizētu aktivitāšu, kas vērstas pret cilvēku tirdzniecību, realizēšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs, kā arī pie Eiropas Savienības ārējām robežām, kā arī sekmēt potenciālo cilvēku tirdzniecības upuru un to organizētāju identificēšanu.</p> <p>Valsts robežsardze turpināja sadarbību ar Eiropola un Interpola Latvijas nacionālajiem birojiem, tajā skaitā veicot dienesta informācijas apmaiņu par noziedzīgiem nodarījumiem un organizētām noziedzīgām grupām, arī tādām, kuras dalībnieki iesaistīti cilvēku tirdzniecībā.</p> <p>2010.gada maijā Latvijas tiesībsardzības iestādes piedalījās informācijas apkopšanā par stāvokli cilvēku tirdzniecības jomā Latvijā Eiropola stratēģiskā draudu novērtējuma par cilvēku tirdzniecību izstrādei.</p>		
26	Veikt riska analīzi par noziedzīgiem nodarījumiem, pamatojoties uz operatīvā darba un pirmstiesas izmeklēšanas rezultātiem, un sniegt priekšlikumus par pārrobežu noziedzības apkarošanu, tajā skaitā cilvēku nelikumīgas pārvadāšanas novēršanu	regulāri	<p>Valsts policija plaši izmanto specializētās analītiskās datorprogrammas informācijas vākšanai, apstrādei, pagaidu shēmu un hipotēžu izveidošanai, apkopošanai un analīzei (Analyst's Notebook 6.0.13 un iBase SSE4). Tajās tiek izmantotas Eiropola, Eiropas Savienības dalībvalstu, kā arī Interpola informāciju sistēmas.</p> <p>Valsts policijas Kriminālizlūkošanas Taktiskā līmeņa Uzdevumu un koordinācijas grupas 2010. gada 29.septembra sanāksmē tika nolemts sakarā ar nepieciešamību izstrādāt taktisko novērtējumu par ar noziedzīgajām darbībām saistītu prostitūciju, sutenerismu, cilvēku tirdzniecību un ar to saistītām aktivitātēm, visām Valsts policijas reģionālajām pārvaldēm veikt pasākumu kopumu, lai noskaidrotu prostitūcijas, sutenerisma, cilvēku tirdzniecības aktivitātes un ar tām saistītās personas savā apkalpojamajā teritorijā. Apkopotie rezultāti pārskata formā tiek nosūtīti Valsts policijas Galvenās</p>	IeM	<p>Uzdevums 2009.gadā un 2010.gadā ir izpildīts: pamatojoties uz riska novērtējumiem, kas tiek izstrādāti nacionālā un starptautiskā līmenī, tiek izstrādāti priekšlikumi</p>

			<p>Kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes 3.nodaļai Cilvēku tirdzniecības un sutenerisma apkarošanai līdz katra mēneša 10.datumam par iepriekšējo mēnesi.</p> <p>2010. gada augustā tika sagatavota informācija par cilvēku tirdzniecību seksuālās izmantošanas nolūkā Baltijas jūras reģiona draudu novērtējuma izstrādei, kas ir Eiropas Savienības Stratēģijas Baltijas jūras reģionam 15.prioritātes „Cīņa pret pārrobežu noziedzību un tās radītā kaitējuma mazināšana” 1.Flagship projekts, kura īstenošanu koordinē Eiropols.</p> <p>Valsts policijas Organizētās noziedzības pārvaldes 3.nodaļa cilvēku tirdzniecības un sutenerisma apkarošanai savas kompetences ietvaros ir piedalījies informācijas sagatavošanā par organizētām noziedzīgām grupām un organizētās noziedzības aktivitātēm Nacionālā organizētās noziedzības draudu novērtējuma 2011.gadam (OCTA 2011) izstrādei; 2010.gada maijā tika apkopota informācija par stāvokli cilvēku tirdzniecības jomā Latvijā Eiropola stratēģiskā draudu novērtējumam par cilvēku tirdzniecību; 2010.gada septembrī tika sagatavota informācija par aktualitātēm, kas saistītas ar organizētās noziedzības kibertelpas izmantošanu; 2010.gada septembrī tika sagatavota informācija saistībā ar FATF (<i>Financial Action Task Force</i>) anketas jautājumiem par ar cilvēku tirdzniecību un nelegālo imigrāciju saistīto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskiem.</p>		
--	--	--	---	--	--